Varen op de Romeinse Rijn

In het kader van de opening van het nieuwe archeologische informatiecentrum in Zwammerdam en tegelijk met de tentoonstelling Romeinen aan Zee in het RMO (zie elders in dit nummer), verscheen het kleine maar zeer fraaie en gedegen boekje *'De Schepen van Zwammerdam en de Limes'*. Deze publicatie maakt deel uit van een serie waarin uiteindelijk alle Romeinse resten langs de Nederlandse kust aan bod moeten komen.
Tussen 1971 en 1974 werden tijdens opgravingen op het terrein van landgoed de Hooge Burch – bij Zwammerdam - zes schepen opgegraven die allemaal uit de Romeinse tijd stammen. Drie kano's gemaakt uit een grote stam, en drie grote platbodems met een lengte van 20 tot 34 meter. Deze ontdekking baarde niet alleen nationaal maar zelfs internationaal ophef. Zoveel Romeinse vaartuigen werden er nog nooit eerder bij elkaar aangetroffen. En de bij Zwammerdam gevonden platbodems waren zelfs zo uniek dat zij de naamgever zijn geworden van dit soort Romeinse schepen. Van het type Zwammerdam zijn er daarna nog enkelen andere exemplaren teruggevonden – bijvoorbeeld bij Woerden en nog niet zolang geleden tijdens opgravingen bij de Meern (Utrecht).
Intussen zijn de schepen van Zwammerdam, wetenschappelijk beschreven, geconserveerd en gerestaureerd. Maar hoewel enkele ervan intussen min of meer voor het publiek te zien waren - twee kano's staan in het open depot van het de RCE in Lelystad en het achterschip van een van de platbodems maakt onderdeel uit van een opstelling in een parkeergage in Woerden – lagen de meeste onzichtbaar opgeslagen in depots. Daarin komt nu echter verandering. Het grootste schip (de Zwammerdam 2) krijgt een permanente plek in presentatie van het nieuwe maritieme erfgoedpark Batavialand in Lelystad. En in Zwammerdam wordt dit voorjaar op de plek waar de schepen gevonden zijn een gloednieuwe archeologische presentatie geopend. In deze presentatie, ingericht in het bezoekerscentrum op het landgoed Hooge Burch zullen de schepen van Zwammerdam prominent vertegenwoordigd zijn.
Tijd dus ook voor een nieuwe publiekspresentatie over deze bijzondere schepen. En het aardige is dat in deze publicatie niet alleen het verhaal van de vondst en de daaropvolgende opgraving, restauratie en conservering wordt verteld, maar dat de schepen in de brede context worden geplaatst van het Romeinse handelsverkeer langs de noordgrens van het Romeinse rijk. (Joost Vermeulen)

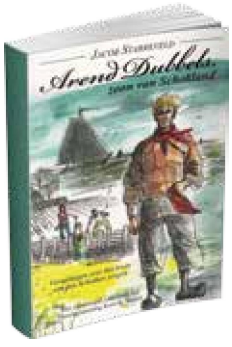

TIP

Auteur: Tom Hazenberg & Paul van der Heijden
Titel: Varen op de Romeinse Rijn. De schepen van Zwammerdam en de limes. Deel 7 van de serie Stap in het Verleden.
Uitgave: Hazenberg Archeologie, Leiden
ISBN: 978-90-818683-7-2
Prijs: € 12,50.

Vertellingen over een Schokker jongen

In een vliegende storm over de Zuiderzee lijdt het zeilschip De Toekomst dramatisch schipbreuk. Honderd jaar later wordt het gezonken wrak zichtbaar in de nieuwe drooggelegde IJsselmeerpolder. Jonge archeologen helpen bij de opgraving. Zij vinden de skeletten van de opvarenden. In knap speurwerk achterhalen zij de naam en geschiedenis van Arend Dubbels, die als knecht op dat schip voer. Hij heeft in zijn jeugd op Schokland gewoond, een voormalig eiland in de Zuiderzee. Daar heeft hij in vreselijke armoede moeten leven, maar met zijn vriend Jan Coridon heel veel spannende gebeurtenissen meegemaakt. Op het eiland, op zee en op het vaste land. Dit zijn in een notendop de hoofdlijnen van de roman *'Arend Dubbels, zoon van Schokland'*, geschreven door Henk Licher, die publiceert onder het pseudoniem Jacob Starreveld. De auteur werd in Amsterdam geboren en bracht zijn jeugd door in het avontuurlijke havengebied. In zijn werken schrijft hij daarom graag over de met het water verbonden geschiedenis van mensen maar hij baseert zich daarbij op actuele en historische bronnen. Zo ook in deze roman, waarin Schokland centraal staat, ook al zijn daarin personen en omstandigheden overwegend fictief. Maar zij vinden hun oorsprong in de werkelijkheid zoals die in allerlei bronnen is weergegeven. Dat maakt de vertellingen over het lief en leed van veelal arme mensen zoals de hoofdpersoon die ooit op dit vroegere eiland - dat inmiddels tot Werelderfgoed is aangewezen - leefden, heel realistisch en tegelijk heel boeiend. (Lou Lichtenberg)

Auteur: Jacob Starreveld
Titel: Arend Dubbels, zoon van Schokland. Vertellingen over het leven van een Schokker jongen
Uitgeverij: Boekscout.nl, Soest
ISBN: 9789402219098
Prijs: € 17,85.